

## INSTITUTUL ONCOLOGIC DIN MOLDOVA LA 45 DE ANI

**Dumitru Sofroni**, dr. h. în medicină, prof. univ., Institutul Oncologic din Moldova

Institutul Oncologic, înființat în baza Dispensarului Oncologic, pe parcursul a 45 de ani de activitate a devenit unica instituție curativă specializată în republică, ce desfășoară o vastă activitate științifică, de pregătire a cadrelor în domeniul oncologiei, de depistare, tratare și reabilitare a bolnavilor oncologici, totodată, ocupându-se cu lucrul organizatoric și metodic de profilaxie și depistare precoce a tumorilor maligne.

Un eveniment important a fost deschiderea în octombrie 1960 a Institutului de Cercetări Științifice în Oncologie, conform Hotărârii Cabinetului Miniștrilor al R.S.S. Moldovenești nr.80 “Cu privire la măsurile de intensificare a lucrului de cercetare științifică în domeniul cancerului și îmbunătățirii serviciului oncologic în Republica Moldova”, ordinului Ministerului Sănătății al U.R.S.S. nr.21 și Dispoziției Sovietului Miniștrilor al U.R.S.S. nr.138 din anul 1960.

Primul director al Institutului de Cercetări Științifice în Oncologie a fost medicul emerit al R.S.S.M. Ghivi Bagratovici Honelidze, care din primele zile ale activității sale a fost preocupat de ameliorarea bazei tehnico-materiale a institutului, de pregătirea personalului științific oncologic și de elaborarea direcțiilor prioritare de cercetări științifice.

Un interes deosebit pentru dezvoltarea științei oncologice în republică au manifestat ministrul Ocrotirii Sănătății al Republicii Moldova N.A. Testemițanu și rectorul Institutului de Stat de Medicină, academicianul V.H. Anestiade. S-a dezvoltat baza tehnico-materială a institutului, ceea ce a permis construcția în 1967 a 2 blocuri clinice noi cu 120 de paturi, a blocului experimental, iar în 1980 a fost deschisă o policlinică oncologică pentru 750 de vizite pe schimb și pansionatul cu 240 de locuri pentru bolnavii din raioanele republicii.

În anul 1990 s-a finisat construcția noului staționar cu 500 de paturi, unde au fost transferate secțiile chirurgicale de bază, blocul de operații, secția de reanimare ș.a. Toate acestea au făcut posibilă majorarea numărului de paturi până la 1005 și a personalului până la 1800 de persoane. Policlinica și secțiile staționare au fost echipate cu cea mai modernă tehnică – endoscopică, criogenă, laser, cu aparate radioterapeutice AGAT-D, AGAT-VU, AGAT-2, selectron, aparate roengenoterapeutice RUM-7, RUM-17, cu sistemă de monitorizare intraterapeutică, inclusiv cardiomonitoră pentru secția de reanimare, cu aparate de angiografie, mamografie, cu microscop electronic etc.

În anul 1967 s-a început crearea secțiilor chirurgicale specializate, care s-a efectuat pe parcursul a trei decenii. În prezent IO dispune de următoarele secții specializate: gastrologie, proctologie, pulmonologie, mamologie, ginecologie, urologie, hematologie, oncopediatrie, tumorilor capului și gâtului, chimioterapie, tumorilor ovariene, aparatului locomotor. Tratamentul radioterapic și chimioterapic se efectuează de 3 secții specializate, în blocul de operații (20 de săli) și în secția de reanimare. Pe lângă secțiile specializate funcționează laboratoarele patomorfologic, citologic, microscopiei electronice, biochimic, imunologic, de diagnostic radionuclid și de diagnostic funcțional etc.

Deschiderea în 1980 a noii Policlinici Oncologice a permis lărgirea serviciului consultativ în republică. Policlinica îndeplinește funcțiile de diagnostic și consultativă, efectuează operații de ambulator, dispune de cancer-registru al tuturor bolnavilor oncologici din republică, ține evidența de dispensar a bolnavilor oncologici, acordă ajutor terapeutic de susținere necesar, dispune de un staționar de zi, unde se aplică tratament chimioterapic pentru bolnavii din mun. Chișinău.

Institutul Oncologic acordă o deosebită atenție pregătirii cadrelor științifice, medicilor oncologi. Pregătirea cadrelor științifice s-a efectuat atât în institut, cât și prin intermediul rezidenturii, ordinaturii, masteratului, doctoratului la Institutul de Medicină din Chișinău, de asemenea și la instituțiile oncologice din orașele Moscova și Sanct- Petersburg. Anume acestea au pus baza institutului nostru, dirijând activitatea secțiilor științifice și a laboratoarelor. O contribuție importantă la pregătirea cadrelor de medici și științifice au adus doctorii habilitați în științe medicale, profesorii I.A. Iacovleva, G.A. Țîbîrnă, I.F. Zisman, G.D. Coșciug, S.D. Coșciug, N.M. Godoroja, G. Bulbuc, A.P. Cernâi, A.M. Țurcan, I.F. Corcimar, I.M. Lazarev, L.A. Dudareva, Ia.M. Camâșov, candidați în științe medicale V.I. Ciuvașeva, P. Russu, L. Russu, I.I. Moîș, E. Malai, I.V. Bideac, V.V. Chicerman, I.V. Martâniuc, V.V. Corlațan,

T.A.Monul, B.G.Cucută, A.A.Grinberg, I.N.Mâslina, V.M.Șvarț, A.I.Țăulescu, A.P.Botnari, D.A.Ceban, M.N.Pinscaia, A.I.Ilieș, L.V.Potapova, A.A.Șvedova, A.G.Cocieru.

S-a format o nouă generație de specialiști, care continuă munca foștilor profesori: N.I.Bogdanscaia, N.F. Belev, P.M.Russu, V.V.Șutchin, V.F.Cernat, A.E.Donscaia, V.C.Jovmir, I.E.Mereuța, A.I.Gudima, doctori în medicină, M.Ceban, V.Darii, A.Doruc, C.Clim, S.I.Ștepa, M.D.Stepu, N.V.Doicova, L.I.Sofroni, N.Pânzaru, V.F.Zabunov.

Trebuie menționată contribuția medicilor oncologi la realizarea procesului de diagnosticare și de tratament al bolnavilor, introducerea noilor metode științifice în activitatea policlinicii și a staționarului, în primul rând, a specialiștilor I.S.Suharschi, G.N.Clecicov, V.D.Berlinschi, G.Ciricenco, N.I.Piterschi, N.I.Novicova, T.C.Iahontova, D.N.Bolun, L.V.Manastârli.

O dată cu înființarea Institutului Oncologic au început cercetările științifice sistematice privind problemele profilaxiei, diagnosticului precoce, introducerea noilor metode de tratament complex combinat, chirurgical și reabilitarea bolnavilor oncologici.

Contribuția științifică a Institutului Oncologic și existența diferitelor direcții în cercetările științifice în domeniul diagnosticării și al tratării maladiilor oncologice au determinat crearea în cadrul institutului în 1993 a Consiliului științific de susținere a tezelor științifice, astfel conducătorii științifici obținând posibilitatea de a înființa propriile școli de pregătire a tinerilor specialiști și cercetători științifici.

O etapă importantă în dezvoltarea și perfecționarea asistenței oncologice a început o dată cu restructurarea întregii societăți.

Conform Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr.492 din 1991, Institutul Oncologic a devenit un centru științific și clinic de sine stătător, care își desfășoară activitatea potrivit propriului Statut și Legislației Republicii Moldova. Toate tipurile de servicii oncologice au fost concentrate în acest centru, care acordă asistență metodică, de diagnostic și tratament populației republicii.

Administrația institutului și întregul colectiv depun permanent eforturi susținute în vederea dezvoltării serviciului oncologic de perspectivă, sporirii potențialului clinic și științific. Principiile de acordare a asistenței oncologice și metodele serviciului oncologic vor fi continuate și în viitor, în pofida dificultăților și particularităților perioadei de tranziție pe care o parcurge țara.

Printre sarcinile de bază ale serviciului oncologic din republică sunt, de asemenea, efectuarea controlului profilactic, depistarea caracteristicilor incidenței regionale a cancerului pe teritoriul Republicii Moldova, elaborarea noilor metode de diagnostic și tratament al bolnavilor oncologici. În scopul efectuării controlului profilactic eficace al femeilor, au fost reorganizate 102 cabinete consultative de pe lângă policlinicile raionale.

În baza Institutului Oncologic se efectuează pregătirea studenților la catedra Oncologie și Hematologie a USMF „Nicolae Testemițanu”, precum și a medicilor practici din republică. S-a majorat considerabil numărul medicilor oncologi și al colaboratorilor științifici. Dacă în anul 1960 în instituțiile oncologice din republică activau 50 de medici oncologi și doar un candidat în științe medicale, către anul 2004 numărul acestora a constituit circa 360, dintre care 28 de doctori habilitați și 64 de doctori în științe medicale.

În atenția serviciului oncologic din republică permanent s-a aflat specializarea înaltă a structurilor și activităților. În acest context s-a înfăptuit reutilizarea tehnică și tehnologică cu aparataj modern de diagnostic și tratament a cabinetelor consultative, de ambulator, a sălilor de operații.

În urma măsurilor întreprinse s-au perfecționat activitățile metodice și de organizare științifică în serviciul oncologic. Procesele de depistare precoce, de diagnostic și tratament calitativ și reabilitare a bolnavilor oncologici se află în permanentă perfecționare, implementându-se cele mai moderne metode și practici de lucru. Au fost organizate două „Cancer-Registre ale Republicii Moldova”, baza de date a cărora conține informația despre 41000 de bolnavi oncologici, și Registrul familiilor cu cancer.

Anual în republică au loc Săptămâni anticancer, telemaratoane, în raioane se deleghează grupe consultative, se practică și alte forme de activitate în scopul sporirii eficienței lucrului consultativ în rândurile populației.

O importanță mare în oncologia contemporană are utilizarea secțiilor și a laboratoarelor cu aparatură modernă. În această ordine de idei administrația Institutului Oncologic din Moldova, pornind de la importanța tratării radioterapeutice în oncologie, acordă acestei probleme o atenție deosebită. Datorită colaborării cu AIEA, serviciul radiologic a fost echipat cu aparatură și utilaj radioterapeutic în sumă de peste 1,5 mln. dolari SUA, iar în anul 2004 Institutul Oncologic a procurat unul din cele mai moderne aparate – tomograful computerizat spiralat “SIEMENS” în valoare de 250 000 dolari SUA. Serviciul este înzestrat și cu o instalație radiologică modernă “TERRAGAM”, în viitor planificându-se procurarea încă a două aparate identice cehoslovace. Actualmente se efectuează lucrări de proiectare și construcție a noului bloc radioterapeutic.

Din anul 1990 până în 1995 la conducerea Institutului Oncologic s-a aflat doctorul habilitat în medicină, prof. Gh. A. Țîbîrnă, care a continuat tradițiile științifice și clinice ale institutului, a contribuit la ameliorarea bazei tehnico-materială a lui. Totodată, a acordat o deosebită atenție profilaxiei oncologice și pregătirii cadrelor naționale în domeniul oncologiei.

În perioada 1995-1996 institutul a fost condus de către A.M. Țurcan, doctor habilitat în medicină, profesor universitar, care a continuat reformele în domeniile patomorfologiei, biologiei și activitatea de reabilitare a bolnavilor oncologici.

Principiile de acordare și reformare a asistenței oncologice și tradițiile acestui serviciu vor fi continuate și în viitor.

Așadar, datorită muncii asidue a personalului Institutului Oncologic, activităților de ocrotire a sănătății, talentului și măiestriei specialiștilor oncologi, pe parcursul a 45 de ani de activitate, serviciul oncologic a obținut rezultate importante.